

Publiek-private fraudebestrijding

Aanbevelingen van de Stichting Maatschappij, Veiligheid en Politie

Dordrecht, januari 2000

Inleiding

De Stichting Maatschappij, Veiligheid en Politie (SMVP) is eind 1998 benaderd met het verzoek een project uit te voeren op het terrein van de publiek-private samenwerking bij fraudebestrijding. Het bestuur heeft positief gereageerd op dat verzoek. Publiek-private samenwerking is een terrein waarop de SMVP van oudsher actief is en fraudebestrijding is een thema dat in de visie van het bestuur bij uitstek aandacht behoeft.

De aanleiding om de SMVP te vragen aanbevelingen te formuleren was concreet: het was een vertegenwoordiger van een forensisch accountantsbureau opgevallen dat de private sector financiële onderzoeken verricht die soms leiden tot een vermoeden van fraude waarbij zelfs een concrete verdachte kan worden aangewezen. Wanneer men met een dergelijke casus naar politie en/of justitie stapt om aangifte te doen en er wordt besloten een strafrechtelijk onderzoek in te stellen, dan begint de politie het onderzoek in principe van voren af aan. Is het nu niet mogelijk, zo vroeg betrokkene zich af, om het reeds verrichte onderzoek als uitgangspunt te nemen en daarop voort te borduren; dat zou een hoop tijd schelen en een doortastender aanpak van fraude mogelijk maken.

Naar aanleiding van dit verzoek heeft het bestuur een projectgroep in het leven geroepen met het verzoek haar te adviseren over te formuleren aanbevelingen. De projectgroep heeft een omvangrijk rapport vervaardigd, getiteld *Publiek-private fraudebestrijding*. Daarin komt niet alleen de praktische samenwerking ter sprake, er wordt ook ingegaan op meer fundamentele aspecten. Op basis van dit rapport heeft het bestuur de onderhavige aanbevelingen geformuleerd. Het rapport van de projectgroep wordt afzonderlijk en gelijktijdig gepubliceerd. Hierna volgen eerst de aanbevelingen (pagina 4), aansluitend wordt nog kort enige achtergrondinformatie gepresenteerd (pagina 8).

Mr Pieter van Vollenhoven
Voorzitter Stichting Maatschappij, Veiligheid en Politie

Aanbevelingen van de SMVP

De Stichting Maatschappij, Veiligheid en Politie is van mening dat het bevorderen van veiligheid en het beperken van normafwijkend gedrag een algemene maatschappelijke verantwoordelijkheid is. Ook de reactie op normoverschrijdingen die strafrechtelijk van aard zijn behoort niet automatisch en uitsluitend tot de competentie van de overheid. Anderen, waaronder het bedrijfsleven, hebben op dat terrein evenzeer een taak. Gelukkig wordt dat in steeds bredere kring erkend en geaccepteerd.

Onderdeel van die verantwoordelijkheid is het voorkomen van criminaliteit door adequate interne werkprocedures en het uitoefenen van toezicht en controle. Maar ook het achteraf reageren op geconstateerde criminaliteit. Veel bedrijven hebben een beleid dat regels geeft inzake schadevergoeding, terugbetaling en/of (voorwaardelijk) ontslag. Sommige bedrijven hebben zelfs uitgewerkte 'sanctiesystemen' voor uiteenlopende vergrijpen. Alleen het 'echte' strafrechtelijke optreden (en daaraan verbonden het toepassen van strafvorderlijke dwangmiddelen) is gekoppeld aan de overheid. Maar ook hiervoor geldt dat strafrechtelijk optreden gewoonlijk alleen geschiedt nadat een aangifte is gedaan van een strafbaar feit, dus na een actie van de leiding van het bedrijf.

Wanneer er sprake is van een vermoeden van een strafbaar feit binnen een bedrijf, is moeilijk te voorspellen wat er precies gaat gebeuren. Dat is in de eerste plaats afhankelijk van het beleid van het betreffende bedrijf. Maar ook als er officieel aangifte wordt gedaan bij politie of justitie, is moeilijk te voorspellen wat er precies zal gaan gebeuren. Afhankelijk van de aard van de zaak, de werkdruk, de prioriteitstelling en de beschikbare deskundigheid worden zaken door politie en justitie soms opgepakt, soms afgeschoven of doorverwezen naar private onderzoeksinstituten. De manier waarop wordt gereageerd op criminaliteit is hiermee allerminst ondubbelzinnig. Het is van tal van toevalligheden afhankelijk wat er gaat gebeuren met iemand die een delict heeft gepleegd.

Zo is bijvoorbeeld ook de aanpak van fraude zeer divers. De laatste jaren is die diversiteit nog sterk toegenomen. Naast de politie is de private opsporing een belangrijker rol gaan spelen, het (aangifte)gedrag van bedrijven is sterker uiteen gaan lopen, al was het maar omdat er thans meer mogelijkheden zijn dan vroeger - men kan naar de politie, private recherchebureaus, forensische accountants of zelfs een incassobureau. Steeds meer partijen spelen een rol. Soms werken zij samen of stemmen zij af, soms juist niet. De SMVP realiseert zich dat de afstemming van activiteiten tussen de private en de publieke sector bij de aanpak van fraude niet zonder horten en stoten gaat. Maar het belang van de verdere regulering van die afstemming staat buiten kijf. De voorspelbaarheid, en daarmee ook de rechtszekerheid, kunnen daarbij in het geding komen. Daarom is een nadere reflectie op dit thema van groot belang.

Fraude als probleem

De projectgroep zegt in haar rapport dat fraude een ernstig maatschappelijk probleem vormt, juist omdat het een aantasting is van vertrouwen en het daardoor de maatschappelijke integriteit schaadt. De SMVP onderschrijft die boodschap en koppelt daaraan twee conclusies. *In de eerste plaats is het belangrijk dat het maatschappelijke signaal dat fraude niet wordt gepikt helder en steeds opnieuw wordt overgebracht. En in de tweede plaats is meer inzicht van belang in de ontwikkelingen van het verschijnsel en in de resultaten van de aanpak ervan.*

Communicatie

De communicatie tussen de maatschappelijke partners die met dit probleem te maken hebben

verdient aandacht. Hoewel het verbeteren van communicatie altijd een wat gratuite aanbeveling lijkt, is zij hier toch van belang. Uit het rapport van de projectgroep blijkt dat de wederzijdse beeldvorming te wensen overlaat en dat er in de praktijk verschillende knelpunten spelen die men graag zag opgelost. *Dan is energie steken in communicatie toch een eerste vereiste.* Men moet weten van elkaars functioneren, van elkaars waarden en normen, en van gehanteerde besluitvormingscriteria.

Afstemming

Partijen moeten weten waarop zij jegens elkaar kunnen rekenen. In de eerste plaats is het van belang dat het openbaar ministerie duidelijk maakt wanneer het fraude vervolgenswaardig acht; het bedrijfsleven moet enig zicht hebben op wat het kan verwachten van de overheid. In het begin zullen daarbij nogal grove criteria worden gehanteerd, maar die kunnen in de loop der jaren worden verfijnd. Dat geeft houvast. Als die grenzen eenmaal zijn bepaald, zou de overheid ervoor moeten kiezen om het bedrijfsleven ervan te overtuigen dat dit ook als een soort (informele) norm voor aangifte gaat gelden.

Daarnaast zouden bedrijven zich moeten inspannen normen te ontwikkelen voor hun eigen gedrag. Een algemeen bedrijfsbeleid op het terrein van criminaliteit, waarbij zowel preventie als repressie aan de orde komen, schept in de eerste plaats duidelijkheid voor werknemers. *Maar van bedrijven zou ook een inspanning mogen worden verwacht op het publieke terrein. Zij behoren zich, in de visie van de SMVP, niet alleen zorgen te maken over de private aspecten die samenhangen met fraude. Elk geval van fraude heeft ook een publieke component, in die zin dat het gaat om een overtreding van de strafwet waarop strafbedreiging is gesteld juist vanuit het algemeen belang. Dat hoeft niet automatisch te betekenen dat te allen tijde aangifte zou moeten worden gedaan, maar wel dat men zich bewust is dat de publieke zaak haar eigen eisen stelt.*

Beroepscode

Van forensische accountants mag worden verwacht dat zij eigen normen ontwikkelen die duidelijk maken wanneer zij een zaak wel of niet in behandeling nemen en hoe zaken worden behandeld. *Die normen dienen uit te groeien tot een beroepscode.* Het feit dat op dit moment relatief veel klachten binnenkomen over het functioneren van forensische accountants is een indicatie dat het gaat om een jonge bedrijfstak waar nog onvoldoende sprake is van een helder en eenduidig normenpakket.

De SMVP realiseert zich dat aldus ontwikkelde normen de eenduidigheid in het optreden weliswaar zullen vergroten, maar geen definitieve oplossing voor rechtsongelijkheid kunnen betekenen. Die ongelijkheid is niet volledig uit te bannen omdat zij samenhangt met de wijze waarop het strafrecht in ons land functioneert. Rechtsongelijkheid doet zich niet alleen bij fraude voor, zij speelt een rol bij alle strafbare feiten waarbij vervolging afhankelijk is van aangifte.

Grenzen

De SMVP meent dat de verschillende verantwoordelijkheden zoals die hier zijn geschetst vooral tot ontwikkeling kunnen komen als private en publieke functies goed worden onderscheiden. *Er wordt bijvoorbeeld gesproken over de mogelijkheid om de forensische accountant in voorkomende gevallen te benoemen tot buitengewoon opsporingsambtenaar voor de tijd van een onderzoek. De stichting acht een dergelijke vermenging van verantwoordelijkheden onwenselijk.* Voor de verhoudingen van de partijen onderling en voor de duidelijkheid in de richting van de samenleving is het wenselijk dat alle partijen op een integere manier blijven handelen vanuit hun eigen normatieve kader. Als verschillende normensystemen door elkaar lopen, zullen er naar

verwachting op termijn conflicten optreden met als gevolg dat de geloofwaardigheid van alle partijen kan afnemen. Immers, de private en publieke onderzoeken verschillen sterk van karakter. Bijvoorbeeld: in de private onderzoeken is iedere werknemer als 'goed werknemer' verplicht mee te werken en opening van zaken te geven. In het strafrechtelijke onderzoek is dat niet het geval, integendeel zelfs. Als een werknemer verdachte is, is zelfs de cautie verplicht wil men tot een bewijsbare zaak komen.

Praktische suggesties

Bij de aanpak van fraude speelt een geheel nieuwe tak van de accountancy een rol. Dat nieuwe betekent dat sprake is van voortdurende ontwikkelingen, waarbij de publieke en de private sector elkaar steeds (in)direct beïnvloeden. *Het is in zo'n situatie van belang dat periodiek van gedachten wordt gewisseld tussen vertegenwoordigers van de verschillende sectoren. De ontwikkeling en uitwisseling van professionele kennis zijn van belang. Gebeurt dat niet, dan kunnen gemakkelijk misverstanden en irritaties ontstaan die een effectieve aanpak belemmeren.* Een voorbeeld. Bij interne fraude worden (bij bepaalde bedrijven) twee afdoeningsbeslissingen genomen: ontslag en aangifte. In het ontslaggesprek (dat vaak plaatsvindt voordat de opsporingsambtenaren met betrokkene praten) kan tactisch belangrijke informatie worden vrijgegeven. Dat wordt door opsporingsambtenaren gewoonlijk niet op prijs gesteld en leidt dus nogal eens tot spanning. Het bedrijf wil echter vaak niet wachten met een ontslaggesprek. *Partijen moeten dergelijke dilemma's van elkaar weten om hun eigen optreden daarop af te stemmen. In de opleiding van zowel particuliere als publieke opspoorders moet over de impact van de afdoeningsbeslissingen worden gesproken.*

Omgaan met dilemma's

Bij de aanpak van fraude is sprake van een aantal dilemma's (wel of geen aangifte, wanneer privaat en wanneer publiek). *Het is maatschappelijk van belang inzicht te verwerven in de manier waarop met deze dilemma's wordt omgegaan. Daartoe is (wetenschappelijk) onderzoek noodzakelijk.* Het verrichten van dit onderzoek is temeer van belang nu, naar verwachting, terreinen als het onderhavige zich ook in de toekomst sterk verder zullen ontwikkelen, en op vergelijkbare terreinen (denk bijvoorbeeld aan de forensische Informatie- en Communicatietechnologie) soortgelijke ontwikkelingen zullen gaan plaatsvinden.

De oorspronkelijke vraag

Tot slot nog een antwoord op de concrete vraag die aanleiding was tot het project: kan informatie die is verzameld door particuliere onderzoekers worden gebruikt in het strafrechtelijke proces? *Uit het rapport van de projectgroep blijkt dat dit in de praktijk nauwelijks als een probleem wordt ervaren: onderzoekverslagen die zijn vervaardigd door (forensische) accountants kunnen als schriftelijke bewijsstukken worden toegelaten. De binnen de projectgroep aanwezige vertegenwoordigers van het openbaar ministerie zagen hier eigenlijk nauwelijks een formele belemmering.* Wel moet rekening worden gehouden met ontwikkelingen binnen het Europese recht, die roet in het eten kunnen gooien. Die zouden ertoe kunnen leiden dat informatie die eenmaal vergaard is in een civielrechtelijke procedure daarna niet meer kan worden gebruikt in een strafrechtelijke procedure. Als deze ontwikkeling doorzet, dan is een nog nauwkeuriger afstemming tussen de publieke en private sector van belang teneinde te voorkomen dat strafrechtelijk optreden na een arbeids- of civielrechtelijke interventie geheel illusoir wordt.

Achtergrondinformatie

De Stichting Maatschappij, Veiligheid en Politie (SMVP) heeft reeds een aantal malen aandacht besteed aan de thematiek van de publiek-private samenwerking. Zo verschenen er rapporten over informatie-uitwisseling tussen verzekeraars, politie en justitie, over concrete samenwerking tussen publieke en private partijen bij de aanpak van bepaalde vormen van criminaliteit en over meldingen van ongebruikelijke transacties. Ook in publicaties als *Het politiecomplex in beweging*, *De aanpak van crimineel geld* en *Toezichthouders* heeft de SMVP zich verdiept in de verhouding tussen de publieke en private aanpak van onveiligheid. In deze paragraaf met achtergrondinformatie geeft de SMVP aan waarop de voorgaande aanbevelingen zijn gebaseerd. Wie behoefte heeft aan meer en diepergravende achtergrondinformatie ten aanzien van publiek-private samenwerking wordt verwezen naar het rapport van de projectgroep, dat verkrijgbaar is bij de SMVP.

Publieke en private recherche

De afgelopen jaren is er op het terrein van de fraudeaanpak sprake geweest van intensieve discussies. Aanleiding tot die discussies was de kritiek, vooral bij die onderdelen van het bedrijfsleven die veel met fraude te maken hebben, dat politie en justitie te weinig aandacht besteden aan deze problematiek. Het komt nogal eens voor dat de politie aangiften van fraude niet in behandeling neemt of de aangever doorverwijst naar private onderzoekers voor een vooronderzoek. Bovendien acht het bedrijfsleven de informatieverstrekking van de zijde van de overheid te beperkt, waardoor men ook zelf onvoldoende in staat is adequaat te reageren. In de achter ons liggende jaren is het bedrijfsleven steeds meer zelf gaan investeren in de aanpak van fraude, onder meer door uitbesteding van onderzoeken aan forensische accountants of aan private recherchebureaus. Ook hebben verschillende bedrijven eigen onderzoek- of rechercheafdelingen opgezet. Dat laatste is vooral gebeurd bij bedrijven voor wie fraude een substantieel probleem is (geworden), zoals verzekeraars.

Politie en justitie konden van hun kant moeilijk omgaan met de steeds groeiende vraag naar fraudeonderzoeken. Deze onderzoeken zijn vaak zeer complex, waarbij veel en diepgaand onderzoek nodig is om een zaak strafrechtelijk goed af te handelen. Zeker in een periode waarin ook veel andere problemen om veel aandacht vragen (georganiseerde misdaad, drugs, geweld), komt al snel de vraag naar de prioriteiten naar boven. Bovendien moet worden geconstateerd dat het nog wel eens voor komt dat na uitgebreid onderzoek moet worden geconstateerd dat een strafrechtelijke vervolging er niet in zit. Politie en justitie vragen zich dan al snel af of het wel waard is veel tijd te steken in dergelijke aangiften. De politie had overigens meer problemen. Het bedrijfsleven stelde (overigens terecht) dat zij zelf al veel fraudezaken afhandelde en dat alleen maar aangifte werd gedaan van 'het topje van de ijsberg'. Het beoogde daarmee een soepeler opstelling van politie en justitie, maar bereikte precies het tegenovergestelde. Want politie en justitie reageerden daarop met de wedervraag waarom dan juist deze zaken werden aangegeven en de andere niet. Ging het om de zwaarte van de zaken, of wellicht om andere zaken, zoals financiële belangen? Op dergelijke vragen is de Stichting Maatschappij, Veiligheid en Politie in eerdere publicaties reeds uitgebreid ingegaan (zie bijvoorbeeld het rapport *Informatie-uitwisseling tussen verzekeraars, politie en justitie* uit 1995). Daarin zijn vele concrete voorstellen gedaan waarvan een deel ook hier relevant is, zoals de suggestie om de privacywetgeving op een aantal punten te versoepelen, of het voorstel om de communicatie tussen de publieke en de private sector te verbeteren zodat men in ieder geval op de hoogte is van elkaars motieven en er ook ruimte wordt gecreëerd voor concrete afspraken.

De afgelopen jaren is er op veel terreinen hard gewerkt aan verbeteringen. Er is, mede dankzij de inspanningen van onder meer de stuurgroep Financieel Rechercheren, extra geld vrijgemaakt die een substantiële toename van de opsporingsinspanningen mogelijk maakt. Ook nemen de contacten wederzijds toe, waardoor ontwikkelingen op het terrein van afstemming en samenwerking langzaam vorm beginnen te krijgen. Nieuwe privacywetgeving is in de maak en op verschillende manieren wordt er gewerkt aan verbetering van het niveau van kennis. Dit zal zonder twijfel een deel van de kritiek die bestaat op politie en justitie opvangen. Maar niet alles. Fraude blijft zo'n groot probleem dat er altijd een aanzienlijk veld zal overblijven waarop het bedrijfsleven zelf, eventueel ondersteund door private onderzoekers, actief zal zijn. Het is bijvoorbeeld ondenkbaar dat een verzekeraar van elke gemajoreerde schadeclaim een aangifte indient, hoezeer het ook dan om fraude gaat. Daarnaast verandert het uiteraard niets aan de wens van velen binnen het bedrijfsleven om zich bij voorkeur te wenden tot de private sector en niet tot de publieke.

Wanneer men de problematiek van fraude beziet, dan zijn er aan de ene kant gevallen waarbij het private aspect lijkt te overheersen, aan de andere kant zijn er ook situaties waarvan (vrijwel) iedereen zal vinden dat inschakeling van politie en justitie noodzakelijk is. Een belangrijk deel van de problematiek bevindt zich in het grijze middenveld. Daarover wordt verschillend gedacht. Een aantal van die vraagstukken is van fundamentele aard en heeft bijvoorbeeld te maken met angst voor rechtsongelijkheid of illegitieme informatie-uitwisseling. Andere zijn van meer praktische aard, zoals de vraag die aanleiding was om dit SMVP-project te starten: waarom worden hele onderzoeken opnieuw gedaan? Daarnaast geeft de beeldvorming van de twee betrokken categorieën (publiek en privaat) jegens elkaar nogal eens aanleiding tot misverstanden. De projectgroep besteedt hieraan terecht veel aandacht in haar rapport.

Een nadere beschouwing

Het private onderzoek is gedurende de achter ons liggende jaren aanzienlijk toegenomen en de verwachting is gewettigd dat ook de komende jaren sprake zal zijn van groei. Forensische accountants en private recherchebureaus zijn inmiddels veelgevraagde partners bij de aanpak van fraudeproblemen. Er zijn verschillende redenen waarom het bedrijfsleven liever aanklopt bij private onderzoekers dan bij publieke:

- men houdt de regie in eigen hand, hetgeen zowel intern (jegens de eigen medewerkers) als extern (het voorkomen van negatieve publiciteit) een belangrijk voordeel is. Na aangifte is men de regie voor een belangrijk deel kwijt, die berust dan bij politie en justitie;
- bedrijven zijn vaak meer gebaat bij een civielrechtelijke afdoening (terugbetaling, ontslag) dan bij een strafrechtelijke;
- wanneer financiële onregelmatigheden worden geconstateerd, is vaak onduidelijk of er sprake is van een strafbaar feit; dat vereist een nader onderzoek. Er kan immers ook ten onrechte sprake zijn van een verdenking en bedrijven vinden het meestal niet prettig om (zeker als zij denken dat het om interne fraude gaat) te gemakkelijk medewerkers in een verdachte positie te brengen tegenover politie en justitie;
- private onderzoekers kunnen vaak gemakkelijker en sneller internationaal opereren op grond van civielrecht. Dat geldt zeker als het gaat om het terughalen van grote sommen geld uit andere landen;
- private onderzoekers worden nog wel eens als efficiënter en effectiever beschouwd.

Wanneer men dit overzicht van argumenten ziet, is het bijna verbazingwekkend dat er nog bedrijven zijn die wél aangifte willen doen. Toch zijn die er ook genoeg. In dat geval lijkt het om

andere argumenten te gaan:

- het bedrijf vindt principieel dat van misdrijf aangifte moet worden gedaan;
- het fraudegeval is zodanig ernstig dat het bedrijf een extern signaal van belang vindt (bijvoorbeeld vergelijkbaar met winkeldiefstal: 'wij doen altijd aangifte bij de politie'). Dit komt vooral voor bij externe fraude (fraude gepleegd door buitenstaanders die niet tot het bedrijf zelf behoren);
- er is behoefte aan het toepassen van dwangmiddelen (aanhouding, inbeslagname) om de zaak tot een oplossing te kunnen brengen.

Welke argumenten in de praktijk precies een rol spelen is moeilijk na te gaan. Dat verschilt uiteraard ook per incident, per organisatie en per individuele beslisser. Wel is duidelijk dat de groei van de meldingen bij de particuliere onderzoekers in de achter ons liggende jaren sterk is toegenomen. Zelfs overheidsinstanties roepen vaak liever een particuliere onderzoeker dan een publieke te hulp. Al met al is sprake van een ontwikkeling die zich op vele terreinen manifesteert.

Nu kan men zich de vraag stellen of we deze ontwikkelingen maar niet gewoon moeten accepteren. Of we de verschuiving van *public justice* naar *private justice* niet als een normaal of zelfs wenselijk maatschappelijk verschijnsel moeten beschouwen. Het hoeft niet te worden betaald vanuit de collectieve middelen, het gaat vaak om sectorale belangen, het werkt gemakkelijker, zijn argumenten die daarbij nogal eens worden gehoord. Maar er zijn ook argumenten die laten zien dat voorzichtigheid is geboden:

- de strafrechtelijke bestrijding van criminaliteit is een wettelijke taak van de overheid die daar niet voor niets terecht is gekomen. Het is onjuist om een fundamentele verschuiving in de richting van *private justice* zomaar te laten gebeuren, om het over te laten aan een ongewis spel der krachten, of aan de markt. Publieke en private organisaties zullen naast elkaar functioneren, maar er dient te worden gewerkt aan een normatief kader dat houvast biedt voor besluitvorming, waardoor ook de grenzen aan de rechtsongelijkheid worden afgebakend;
- als fraude alleen als een private aangelegenheid wordt ervaren, dan kan gemakkelijk het gevoel ontstaan 'dat het allemaal zo erg niet is'. Elke private fraude heeft echter een publieke component. De strafrechtelijke doelstellingen (normbevestiging, afschrikking) spelen juist in dat verband een rol;
- door onhelderheid over de vraag of fraude publiek dan wel privaat moet worden aangepakt, bestaat het gevaar van rechtsongelijkheid. Er zijn bedrijven die in principe altijd aangifte doen, er zijn bedrijven die het in principe nooit doen en er zijn bedrijven bij wie het afhankelijk is van de situatie. Deze laatste vormen een interessant probleem omdat het nog wel eens wil voorkomen dat het beleid niet zozeer wordt bepaald door de ernst van het delict, als door de sociale positie van de overtreder;
- het gevaar van aantasting van rechten van individuen wanneer samenwerking leidt tot een uitwisseling van informatie die niet is toegestaan. Informatie-uitwisseling, zo is uit verschillende onderzoeken inmiddels gebleken, vindt met enige regelmaat plaats buiten de voorschriften om. In de praktijk blijkt dat informatie-uitwisseling plaatsvindt wanneer betrokkenen dat van belang vinden voor een adequate uitoefening van hun

functie. Maar als de intensiteit van de contacten toeneemt, is de kans groot dat het steeds moeilijker wordt het toelaatbare van het ontoelaatbare te scheiden.

Centraal staat de regulering van de verhouding tussen private en publieke opsporing, waarbij naast de rechtszekerheid van de werknemer ook het maatschappelijk belang van een gezamenlijke aanpak van fraude de leidende beginselen zijn. De kaders worden bepaald door de juridische positie van de verschillende 'partijen' die als volgt kunnen worden geschetst:

- het bedrijfsleven is in geval van fraude niet tot aangifte verplicht. De verplichting tot aangifte is in ons hedendaagse strafrecht beperkt en strekt zich niet uit tot dit soort delicten;
- de overheid is niet verplicht actie te ondernemen op basis van een aangifte van een strafbaar feit. De aangifte moet wel worden geregistreerd, maar het is algemeen erkend dat politie en justitie prioriteiten moeten stellen en niet alle aangiften in behandeling kunnen nemen.

Deze twee juridische gegevens betekenen dat er een zekere speelruimte bestaat voor alle betrokkenen. Een bedrijf heeft de ruimte om een eigen beleid te ontwikkelen voor bijvoorbeeld normafwijkend gedrag of misdaadpreventie en daarbij een grote mate van vrijheid om voor verschillende vormen van afdoening te kiezen. De consequentie van deze wettelijke positiebepaling is dat er onontkoombaar sprake is van enige kans op rechtsongelijkheid. En de politie en het openbaar ministerie hebben eveneens de mogelijkheid om vorm te geven aan een opsporings- en vervolgingsbeleid. De SMVP vindt dat het, gelet op het maatschappelijk belang, van groot gewicht is om die speelruimte adequaat in te vullen.